

Kürt siyasetinin egosu

Etyen Mahçupyan
04/09/2011

Siyaset ancak çok gelişmiş demokrasilerde sıradan insanların uğraşı olabiliyor.

Orada bile siyasetçi gündelik hayatını resmi işinden kalın çizgilerle ayırmak zorunda ama en azından bu ikisi arasında bir denge var. O tür ülkelerde siyasetçinin kendi rolüne ilişkin algısı da daha mütevazı oluyor. Bu sayede hem karar mekanizmalarında farklı görüşleri dikkate alma becerisi geliyor, hem de başka yetenekli insanların önünü kesen hırstan uzak durulabiliyor. Oysa bizde siyasetçiler kendi işlerini bir tür 'seçilmişlik' duygusuyla birlikte gelen, neredeyse ilahi bir misyon olarak algılıyor. Sıkça tekrarlandığı üzere siyasete bir giren bir daha çıkamıyor, çünkü insanlar yeniden 'sıradanlaşmak', herhangi biri olmak istemiyorlar.

Demokrasinin gelişmediği ülkelerde siyaset ego üreten, kişiyi kendi gözünde 'havalandıran' bir meslek. Örneğin bugün 'ego' dendiğinde birçok kişinin aklına muhtemelen Başbakan'ın kulakları rahatsız edici bazı sözleri ve hitabet tarzı gelecektir. Öte yandan söz konusu 'ben önemliyim' duygusunun son derece yaygın olduğunu ve siyaset yapanların en alt kademelerine kadar indiğini günlük gözlemlerimizle biliyoruz.

Ancak demokrasinin gelişmesi kişilerin egolarının törpülenmesi ile gerçekleşmiyor. Ego törpülenmesi bir neden değil, sonuç... Yani demokrasi geliştikçe siyaseti daha mütevazı ve paylaşımcı bir uğraş olarak tasavvur eden nesiller geliyor ve onların siyaset yapma tarzı doğal olarak farklılaşıyor. Öte yandan o nesillerin gelişini doğaya bırakmak durumunda değiliz ve bu noktada en önemli unsur siyasi partilerin iç yapılanmalarında nasıl bir zihniyete sahip oldukları.

Demokrasiye giden yolda kritik etkisi olan bu zihniyet meselesi, özellikle ülkenin yapısal sorunları nedeniyle muhalefette olan partiler için daha da önemli. Çünkü iktidara yakın partilerin doğaları gereği fazla değişimci olmalarını bekleyemeyiz ve oradaki klasik ataerkil egonun devamlılığına hazır olmak durumundayız. Oysa devleti demokratik yönde dönüştürmeyi amaçlayan muhalefet partilerinin 'kurumsal egoyu' aşmaları beklenir. Genelde sayıca daha azınlıkta da olduklarını düşünürsek, demokrasiyi arzulayan muhalif hareketlerin atılan her olumlu adıma sahip çıkmaları, netice almayı kendi egolarının önüne koyması beklenir. Diğer bir deyişle, örneğin bugün Kürt meselesinin çözümü için birçok badireden, engelden geçmiş Kürt siyasetinin de, olumlu adımların atılmasını desteklemesi, bu adımların kim tarafından atıldığını önemsememesi beklenir. Çünkü bu alanda olumlu adımları kim atarsa atsın, açıktır ki onun asıl sahibi son kertede Kürt toplumdur.

Ne var ki bu tutum belirli bir özgüven gerektirir... Ancak özgüvenli bir muhalefet, olumlu adımları sahiplenme konusunda kendisini siyasetin 'üzerinde' konumlandırarak, iktidarın elini rahatlatacaktır. Bu duruş bir yandan daha mütevazı bir tutumu ima edecek, ama aslında söz konusu muhalefeti siyasetin gerçek proaktif aktörü kılacaktır. Çünkü atılan olumlu adım demokrasinin yeni sınırını ve muhalefet şimdi sırtını o sınıra yaslayarak iktidarın yine 'önünde' gidecek, meselenin asıl sahibinin kendisi olduğunu topluma gösterebilecektir.

Ancak eğer muhalefet özgüvene sahip değilse, bu doğal avantajından yararlanamaz. İktidara yarayacağı endişesiyle olumlu adımlara sahip çıkmaktan korkar. Hatta o olumlu adımları engellemeye bile kalkabilir. Özgüven eksikliğinin yarattığı boşluk ise 'kurumsal ego' ile kapatılmaya çalışılır. Bu bireysel egoya benzemez... Bireysel egoyu bir tür çiğlik olarak görebilir, gülüp geçebilirsiniz. Ama kurumsal egonun neden olduğu çiğlik magazin bir unsur olmakla kalmaz,

değişim dinamiğinin düzeyini düşürür. Bu ise, o ülkedeki siyasi dil ve tarzın aynı noktada kalmasını destekler. Dolayısıyla muhalefetin beklediği demokratikleşmeyi daha da öteler.

Kısacası, demokrasi isteyen bir muhalefet hareketinin düşük özgüvenle ve yüksek kurumsal egoyla davranması, bizzat kendi siyaset amacına ters bir dinamik yaratır. Kürt siyasetinde bu konuda sayısız örnek var... BDP yetkililerinin neredeyse her konuşmasında bu 'eksiklik' duygusunu satır aralarına sinmiş olarak bulmak mümkün. Örneğin BDP'liler Başbakan'ın 'inkar politikası bitti' demesinden rahatsız olabiliyorlar, çünkü bunu AKP'nin sağladığı bir sonuç olarak değil, kendi kazanımları olarak sunmak onlar için çok önemli... Yine aynı nedenle yemin boykotunu bitirmek psikolojik açıdan zor geliyor, çünkü kendilerinin parlamentonun parçası olarak değil, sanki onunla eşdüzeyle bir muhatap gibi algılanmasını hayal ediyorlar. AKP'lilerin Burkey'i davet etmesine bile bozuluyorlar, ama AKP'ye oranla BDP'ye herhalde daha yakın olan Burkey'i kendilerinin niçin sahiplenmediklerini sorgulamıyorlar.

Kürt meselesinin çözümü BDP/PKK'nın siyaset yapmasını gerektiriyor ama onların yaptığı maalesef 'siyaset' değil. Onlar hâlâ kurumsal egoyu sağlam tutmanın, kendilerini önemli kılmanın peşindeler.